

УДК 339.926

БАЗЕЛЬ-II ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ

О.О. Беляєва. Львівський національний університет ім. І.Я. Франка.

Розглядаються механізми регулювання кредитної діяльності банків країн ЦСЄ та шляхи їх удосконалення. Зокрема, економічні передумови створення та прийняття Базельської угоди про капітал, структура та основні вимоги цього документа, особливості впровадження та застосування.

Постановка проблеми. Сучасна фінансова криза, що охопила значну частину світу, розпочалася з іпотечної кризи на валютному ринку США. Вона була переважно наслідком кредитного буму. Неправильна політика банків та інших фінансових компаній щодо нарощування кредитних портфельів за рахунок ризикованих іпотечних і споживчих кредитів призвела до масових неповернень та порушила стабільність фінансової й банківської систем держав. Сучасні глобалізаційні процеси сприяли поширенню фінансової кризи на економіки багатьох країн світу.

Це поставило під сумнів ефективність управління кредитною діяльністю банків на мікро- та макrorівнях, а в першу чергу на міждержавному рівні. Таким чином, на нашу думку, актуальним є дослідження досвіду управління кредитною діяльністю на міжнародному ринку.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблема банківського нагляду, управління його кредитною діяльністю та стандартів

оцінювання достатності капіталу присвячено чимало праць українських і зарубіжних учених. Варто відмітити таких, як М. Алексеєнко, В. Базилевич, В. Геєць, О. Дзюблюк, В. Міщенко, А. Мороз, П. Роуз, М. Савлук та інші.

Крім того, у світлі сучасних процесів на кредитних ринках актуальним є дослідження механізмів регулювання кредитних ринків в умовах фінансових криз. Оскільки розвиток банківської системи України наближений до розвитку банківських систем країн ЦСЄ, актуальним є вивчення досвіду держав саме цього регіону.

Вищенаведене й обумовило **мету статті** – вивчення досвіду з регулювання банківської кредитної діяльності на міждержавному рівні на прикладі прийняття принципів Базель-II та механізмів його впровадження й застосування в країнах ЦСЄ, а також вивчення шляхів подолання кризових явищ на кредитних ринках за допомогою вдосконалення механізмів регулювання кредитної діяльності банків.

Основний матеріал. Глобалізація світової економіки, інтернаціоналізація банківської діяльності призвели до виникнення транснаціональних бан-

© Беляєва О.О., 2011.

1.

- (

[7]).

	·	1) (Standardized Approach, SA) –	-
			-
		2) (Internal Ratings-Based Approach, IRB) –	- (Foundation)
			- (Advanced)
		1) (Standardised Measurement Method, SM)	
		2) (Internal Models Approach, IAA)	
	·	3)	
	·	(Basic Indicator Approach, BI)	
		(Standardised Approach, SA)	-STA
			-ASA
		(Advanced Measurement Approaches, AMA)	

2004 93- 117 1970- 45- 1988 « » « - ».

11 1974 [1; 2, . 16].

8% (adequacy ratio, – Cook ratio).

50% [9].

[3, .4]. [10].

1988 .

100 [3, .4; 4, .122].

$$K = \frac{\dots}{\dots + \dots} \geq 8\%, \quad (1)$$

[5, .36].

(. .1).

IRB-

1988 ., IRB-

IRB-

1998 ., 1999 .

200 .

2004 ,

[6], « - ». 2005 . [7, § 685].

» [7].

2006 ., [8, .149].

IRB 8% (capital adequacy directives –). CAD-3

» – 90 [12, .23].

CAD-3

» –

2007 . 2009 .

IRB AMA [12, .25].

» [11].

1997 . [13].

[14].

« (2007 .), -«
» (2008 .)
«
2015-2020 .
()

12 2010 .
« (G20)
« - ». -
- [15].

2% 4,5%.
2,5%. 4% 6%

2015 .,
2019 .

[16].

1. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards / Bank for International Settlements – Basel Committee on Banking Supervision / Basle, July 1988/ [http://www.bis.org/]

2. ... // ... 2006. – 3 (57). – 11-18.

3. // ... 2005. – 4. – 4-7.

4. // ... 2004. – 6. – 121-128.

5. Pujal, A. Un nouveau ratio de solvabilite en 2004

/ A. Pujal // Bangué magazine. – 2001. – 622. – P. 36.

6. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework. – Basel Committee on Banking Supervision. June 2004 / [http://www.bis.org/]

7. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework // Basel Committee on Banking Supervision. – Basel. – Updated November 2005 / [http://www.bis.org/]

8. ... // ... 2008. – 260.

9. ... // ... 2007. – 266.

10. « ... » // ... 2008. – 6. – 4-5, 16.

11. Caruana, J. Basel II – emerging markets perspectives, remarks held at Bankers's conference in New Dehli, 11.11.04 // BIS Review. – 2004. – Nr. 68. / [http://www.bis.org/review/r041117a.pdf]

12. VI // ... 2007. – 7. – 23-25.

13. Taylor, Ashley, and Charla, Goodhart. – 2006. – Procyclicality and volatility in the financial system : the implementation of Basel II and IAS 39, in Procyclicality of financial systems in Asia, ed. by Stefan Gerlach and Paul Gruenwald (Houndsmill, Basingstoke: Palgrave Macmillan) [http://www.bis.org/]

14. // ... 2008. – 32-33.

15. Herviy, Hannoun. The Basel III Capital Framework: a decisive breakthrough / BoJ-BIS high level seminar on financial regulatory reform: implications for Asia and the pacific. – Hong Kong SAR, 22 November 2010 [http://www.bis.org/speeches/sp101125a.pdf]

16. [http://www.pdfactory.com]

339.926

339.926

UDC 339.926

Belyayeva Oksana melyanivna, postgraduate (student). Ivan Franko national university of Lviv.

Basel-II and the main features of its implementation in central and Eastern European countries. The article reveals the mechanisms of regulation of CEEC commercial banks' credit activity and the ways of its improvement. In particular, the economical pre-conditions of Basel-II creation and acceptance have been studied. The structure and the key requirements of the document have been analyzed. The main features of implementation and application of Basel-II in CEEC, its positive and negative aspects and possible consequences of implementation of the main requirements of the document in Ukraine were analyzed. Also the ways of improvement of credit activity regulation on the example of acceptance of the new version of Basel requirements known as Basel III were scrutinized.

Keywords: Basel-II, Basel-III, Central and Eastern European countries, world financial crisis.

10.07.2011 .